

УДК 378.147:18

РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ З ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ ЯКОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ СФЕРИ КУЛЬТУРИ

Л.Г. Кириченко

У статті підбито загальні підсумки дослідно-експериментальної роботи з формування естетичних якостей у майбутніх менеджерів культури, яка проводилася у вищих навчальних закладах культури.

Ключові слова: естетичні якості, менеджери культури, естетичні чинники, естетична свідомість.

У сучасних соціально-економічних умовах під впливом процесів глобалізації та інформатизації ускладнюється розуміння значущості мистецтва в суспільному житті, утверджується раціональне пізнання світу, відбувається збідніння внутрішнього світу людини й руйнація гармонії в людському житті. Значимість культури як важливої складової суспільного розвитку постійно зростає, що пояснюється складними й суперечливими соціокультурними умовами сучасного українського суспільства.

Сучасне світове співтовариство й українське суспільство ставить перед вищими мистецькими навчальними закладами сучасні високі вимоги до підготовки майбутніх фахівців, зокрема до фахівців-управлінців сфери культури, які мають бути спроможними не тільки вдало керувати своїми організаціями, а й знаходити нові форми реалізації державних культурно-мистецьких програм. Сучасний управлінець сфери культури має бути всебічно розвиненою творчою особистістю з розвиненими естетичними якостями, що відповідає пріоритетам, визначеним у Державній національній програмі «Освіта (Україна ХХІ ст.)» як «забезпечення високої художньо-естетичної освіченості і виховання особистості», бо лише індивідуальне особистісне перетворення сприяє позитивному перетворенню суспільних сфер, до яких має відношення дана особистість.

Основою нового покоління української культурної еліти, її світогляду, морально-духовних, національно-історичних цінностей є студентська молодь вищих навчальних закладів культури, бо саме її ціннісні переваги й інтереси визначають перспективи культурного розвитку суспільства.

Аналіз наукової літератури з проблеми формування естетичних якостей особистості свідчить про значний інтерес до неї учених: Ю. Борев, О. Буров, В. Ванслов, М. Каган, Н. Киященко, І. Коніков, Л. Левчук, Л. Печко, О. Семашко, У. Суна та ін. Проблеми виховання студентської молоді розроблялися у наукових розвідках О. Дем'янчука, А. Комарової, Л. Масол, О. Семашка, Г. Падалки, Г. Петрової, Т. Танько, Г. Шевченко та ін.

Питання впливу різних естетичних факторів на естетичну свідомість та емоційність підростаючих поколінь досліджували психологи: Л. Виготський, Г. Костюк, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн та ін.

Дослідженню естетичного виховання присвячено дисертації Г. Баталіної, М. Долматової, І. Єненко, Т. Мороз, Ю. Пастухової, О. Іванової та ін.

Проблему підготовки майбутніх менеджерів, у тому числі менеджерів для сфери культури, досліджували: В. Бурега, Л. Орбан-Лембрик, М. Поплавський, Л. Столяренко, Г. Тульчинський, Лі Якокка та ін.

Разом із тим, як свідчить аналіз наукової літератури та дисертаційних досліджень, проблема формування естетичних якостей у майбутніх менеджерів культури, зокрема експериментальна робота, ще не була предметом безпосереднього дослідження в економічно-педагогічній науці. Отже, актуальність проблеми, її недостатня розробленість та практична потреба вдосконалення навчально-виховного процесу у ВНЗ культури і мистецтв визначили вибір теми цього дослідження, що є важливим методологічним завданням сучасних вищих навчальних закладів культури і мистецтв.

Метою дослідження є підбиття загальних підсумків щодо дослідно-експериментальної роботи з формування естетичних якостей у майбутніх менеджерів культури, яка проводилася у вищих навчальних закладах культури.

Висновки з цього дослідження можна рекомендувати для практичного застосування в процесі підготовки майбутніх менеджерів у ВНЗ культури і мистецтв.

За результатами діагностичних методик констатувального експерименту, який було проведено у вищих навчальних закладах культури м. Луганськ, було виявлено проблему недостатнього рівня сформованості естетичних якостей у майбутніх менеджерів сфери культури. Вирішення даної проблеми передбачало впровадження в навчально-виховний процес вищих навчальних закладів культури розробленої та запропонованої структурно-функціональної моделі формування естетичних якостей у майбутніх менеджерів сфери культури та методичне забезпечення реалізації цього процесу. Для підбиття підсумків після впровадження моделі застосовувалися методи дослідження, аналогічні тим, що були впроваджені на етапі констатувального експерименту.

За результатами діагностичного обстеження студентів-менеджерів контрольних і експериментальних груп на контрольному етапі ми з'ясували, що 52 студенти – 69,33% контрольних груп (КГ) і 63 студенти – 84% експериментальних груп (ЕГ) займалися власним естетичним розвитком протягом навчання у ЛДІКМ, а саме: здобули естетичні знання й практичні естетичні навички під час вивчення програмових дисциплін та участі в суспільній роботі. У творчих колективах ЛДІКМ систематично брали участь 23 студенти – 30,67 % КГ і 45 студентів – 60% студентів ЕГ. Всі студенти здобули додаткову освіту під час занять у Центрі додаткової освіти. Планують продовжити навчання у магістратурі й отримати диплом магістра за спеціальністю «Управління проектами» 30 студентів – 25 %, 8 студентів – 5,33% відкрили для себе в інституті нові види спорту (черлідінг, спортивні танці) й серйозно займаються ними.

Серед видів естетичної діяльності, якими б хотіли серйозно зайнятися студенти у професійній діяльності, назвали «модельний бізнес», «індустрію краси», туризм. Досвід роботи отримали 70% студентів, передусім, у розважальних центрах для дітей («Космос», «Пластилін»), агентствах з організації розважальних заходів («Майстер-шоу», «Свято в шоколаді», «Весільна феєрія»), туристичних організаціях («Турцентр», «Дельта-тур»), рекламних агентствах. В цілому, більшість, 75 %, бажають працювати у сфері культури, бо «це цікава, творча, не рутинна робота», та «мені подобається спілкування з творчими людьми».

Спостерігаючи за студентами експериментальних груп у процесі формування естетичних якостей, ми відзначили поетапні суттєві зміни у формуванні власного інтересу до мистецтва, до своєї професії, до наукового пізнання естетичних знань. Значно змінилися естетичні потреби студентів ЕГ: зросли потреби у творчості й реалізації себе у створенні прекрасного, у самовдосконаленні, в естетичному перетворенні навколишнього середовища й засвоєнні естетичних знань; потребу в естетичній освіті найближчого соціального оточення більшість студентів серйозно відчували із власного практичного досвіду роботи в організаціях культури; змінилися потреби студентів у вирішенні суспільних естетичних завдань, в естетичному перетворенні освітнього простору.

Студенти експериментальних груп більш активно брали участь у професійній, творчій, інститутській діяльності, бо мали високий рівень мотивації. Студенти експериментальних груп, порівняно з результатами констатувального експерименту, вільно володіють естетичними категоріями, обізнані з поняттями «естетичні якості особистості», «суспільне завдання менеджера культури», його сутністю.

Ми робимо висновок, що завдяки спецкурсу «Формування естетичних якостей у майбутніх менеджерів культури» відбулися значні зрушення від поверхневого розуміння естетичних знань до більш глибокого. На питання програми дискусій серед чинників, що впливають на формування естетичного почуття людини, студенти назвали: оточуючий світ, місце роботи, друзі, суспільна ситуація, культура, мистецтво. Студенти почали серйозно замислюватися про моду, зовнішній вигляд, різні види творчої діяльності і мистецтва.

Самостійне вивчення студентами літератури з естетики, спрямоване на підвищення рівня їх естетичних якостей і естетичної культури особистості, стало одним із показників розвиненості самоменеджменту у студентів.

Отримані дані показали, що на контрольному етапі в експериментальних групах, порівняно з констатувальним експериментом, значно зросла кількість майбутніх менеджерів з високим та середнім рівнями сформованості естетичних якостей. Так, кількість майбутніх менеджерів із високим рівнем сформованості естетичних якостей зросла з 7 – 9, 33% до 13 – 17, 334%, із середнім рівнем – з 40 – 60% до 50 – 66,67%. При цьому необхідно зазначити, що низький рівень зменшився вдвічі з 25 – 33,33% до 12 – 168%. Таким чином, кількість майбутніх менеджерів із

високим рівнем в експериментальній групі, порівняно з контрольною, збільшилася майже вдвічі.

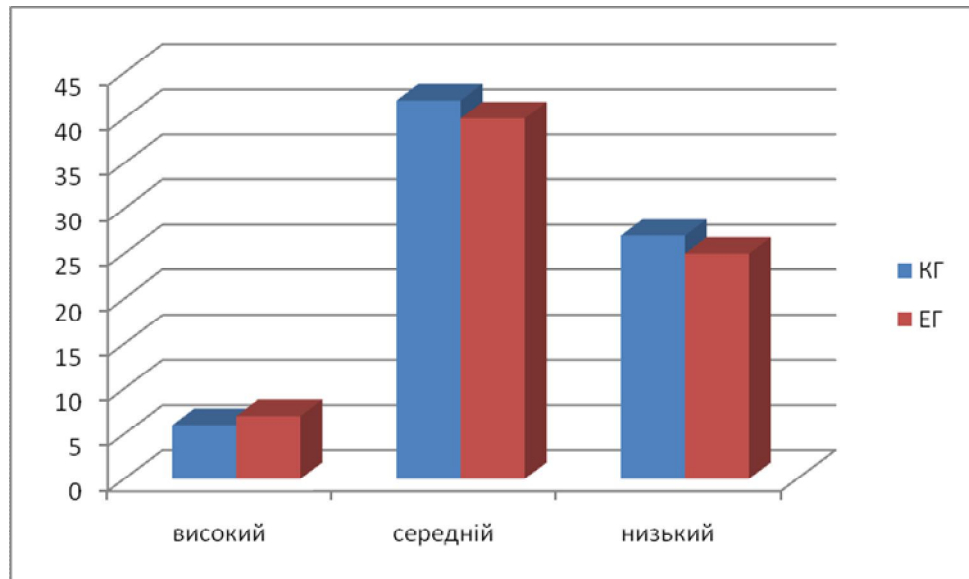

Рис. 1. Порівняльний аналіз рівнів сформованості естетичних якостей у майбутніх менеджерів культури за результатами контрольного етапу експериментальної роботи

Низький рівень сформованості естетичних якостей за пізнавально-інтелектуальним компонентом у студентів контрольних груп пояснюється відсутністю у них спецкурсу, що не дало їм змоги розширити та поглибити свої знання з цієї проблеми. Проте за відсутності в контрольних групах спеціально організованої роботи помітні позитивні зміни ми вважаємо наслідком впровадження педагогічних технологій формування естетичних якостей у цілісному навчально-виховному педагогічному процесі ВНЗ культури і мистецтва: студенти зазначають, що на їхню мотивацію помітно вплинули зустрічі з видатними менеджерами, знайомство з видатними особистостями й менеджерами культури (М. Поплавський, Т. Макушенко, директор МА «Шарм», Є. Кошовий, актор студії «95 квартал», А. Кузьменко, шоумен, лідер групи «Скрябін», продюсерами різних програм і проєктів, які проводилися у вищих навчальних закладах культури).

Отримані дані на етапі дослідження дають підстави стверджувати, що в експериментальній групі майбутніх менеджерів культури відбулися значні зміни, а саме: поліпшення показників за всіма критеріями сформованості естетичних якостей. Зазначимо, що зміни, які відбувалися в

організації навчального процесу в експериментальній групі завдяки впровадженню структурно-функціональної моделі формування естетичних якостей у майбутніх менеджерів культури, суттєво вплинули на рівень сформованості естетичних якостей у майбутніх менеджерів галузі культури.

Таким чином, отримані результати дозволяють зробити висновок про ефективність впровадження структурно-функціональної моделі формування естетичних якостей у майбутніх менеджерів культури, а також запропонованих форм, методів і методичних прийомів навчання доведено експериментально, оскільки в результаті проведеного педагогічного дослідження відбулися значні зрушення рівнів сформованості естетичних якостей, значущість та не випадковість яких підтверджена результатами діагностичних досліджень.

Подальша розробка проблеми є важливим методологічним завданням сучасних вищих навчальних закладів культури і мистецтв.

Література

1. Шевченко Г. П. Естетичне виховання у вищих навчальних закладах України у сучасний період : [монографія] / Г. П. Шевченко, Х. М. Джабер. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2004. – 208 с.

В статье подведены общие итоги опытно-экспериментальной работы по формированию эстетических качеств у будущих менеджеров культуры, которая проводилась в высших учебных заведениях культуры.

Ключевые слова: эстетические качества, менеджеры культуры, эстетические факторы, эстетическое сознание.

In the article the grand totals of the research work on forming of future culture managers' aesthetic qualities which was conducted in higher educational establishments of culture are summed up.

Keywords: aesthetic qualities, culture managers, aesthetic factors, aesthetic consciousness.

Кириченко Лілія Георгіївна – старший викладач кафедри менеджменту Луганського державного інституту культури і мистецтв (м. Луганськ, Україна)

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор А.І. Дзундза